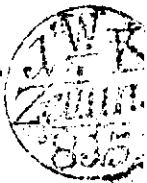

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Julius 14 -dik napján, 1815 -dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Itt következnek némelly dolgok azok-
bol a' lármás tanácskozásokból, mellyek
Junius 22 -dikén a' képviselők' kamarájá-
ban a' *Bonaparte* lemondása után előfor-
dultak: —

Az ülés éjjeli 10 órakor ismét elke-
zdődvén, előbb *Raylud* szollalt fel: —
Ha, ugy mond, az ellenség véghetetlen
erejét meggondóljuk, lehetetlen hogy bor-
zadás ne járja által minden tagjainkat“ —
ezen szónak hallására felmergesülve kez-
detek lármázni a' több képviselők. Le
kellett az Orátornak a' kathedrából szál-
lani; lehajtották onnet. — „Nékünk, így
szollott egy más tag, még elég erőnk, és
töreink (handtsárjaink) is vannak“. — *Cro-
chon* ilyen projektumot tett: — „Ez a' ka-
mara, mint a' nemzet' organuma, nyilat-
koztassa ki: hogy ő ezután minden ország-
foglalásról lemond (erre ismét zúgás tá-
madott); hogy réá nézve minden támadó-
lag való hadakozás, irtózássá lett; hogy
ő a' külső nemzetek és Hatalmasságok füg-
getlenségét bétsötétben tartja; hogy ezentúl
csak akkor akar fegyvert fogni, mikor tu-
lajdon méltóságát vagy valamelly szövetsé-
gesit kell védelmezni; 's hogy végezetre ő
a' 'Constitúzionális Monárkhia' közönséges
boldogság' legbizonyosabb kezességének
lenni tartja.“ — Jóvallotta *Chrochon*, hogy

ezt a' projektumot küldjék-el a' két kama-
rák a' Szövetséges Hatalmasságokhoz. —
Azalatt béérkezvén Minister *Daroust* 's az
orálószekbe felmenvén valami hadi tudosi-
tásoknak felolvasása által akarta vigasztalni
a' képviselőket, a' melly tudósítások né-
minémü kedvező környüállásokat foglal-
tak magokban. De el nem végezhetette az
olvasást, úgy zúgtak a' nemzeti képvise-
lők. — *Solignac* azt jóvallotta, hogy küld-
jének követeket *Wellington* eleibe, és kér-
jék, hogy ne folytassa előre való nyomú-
lását. (Ezért is zúgni kezdettek a' többek.)
— „*Burbach* így szollott: — „Hogy az ösz-
szeszövetkezett Hatalmasságok nyilatkozta-
tásai valóságosok legyenek - é, nem soká
meglátjuk; egyéberánt lehetetlenség az,
hogy Frantzia ország égygyetlenégy ütkö-
zetnek elvesztése miatt magát az idegen já-
rom alá vethesse, annyival is inkább *An-
gliának* járma alá, a' melly nekünk örökös
ellenségünk (itt már az egész kamara lár-
mázni kezdett) — *Giron* nevű tag felakar-
ván az oráló szekbe menni, lekiáltott hoz-
zá *Burbach*, hogy most övé a' jus a' beszél-
lésre, és ő le nem száll addig, míg a' be-
szédet el nem végzi.

Az után az Országoló Biztosság' tagjai-
nak kiválasztásával töltötte idejét a' kama-
ra. A' Biztosság 23 -dikban tartotta az el-
ső ülést a' Thüillériában a' *Carnot* előtülé-
se alatt. Az után *Fouché* lett előlülő.

Ugyan ezen napon folytak *Napoleonnak* a' fija' részére való lemondását illető heves tanácskozások. *Desfermout* jóvallotta, hogy meg kell esmérni II-dik *Napoleont*, még pedig minden halogatódzás nélkül, hogy azt ne mütassa a' kamara, hogy bizontalanokodik, 's a' többi." — Némely képviselők azt hozták kérdésbe, hogy volt-e *Napoleónak* jussa arra, hogy feltétel alatt, a' fia' részére, mondjon-le a' Császárságról? 's hogy valyon jó lesz-e II-dik *Napoleont* haladék nélkül Császárnak kikiáltani? — *Regnault* azt kérdezte, hogy a' ezéllal valyon megégygyezőbb lenne-e elvárni azt, hogy *Wellington* a' Párisi kapuk eleibe megérkezék? — Ez a' kérdés is lármás veszekedésre és vad lármázásra adott alkalmatosságot.

Garat azt projektálta, hogy mivel II-dik *Napoleon* már most nem az apja' fia, hanem Frantzia országé: tehát a' Szövetséges Hatalmasságoktól 's különösen *Ausriától* forma szerént ki kell ötet kérni. — Végezetre egy kevéssé tsendesedvén a' láрма, *Manuel* nevű tag ment-fel az Oráló székbe, és egy hosszú beszéd által iparkodott megmütatni — hogy *Napoleonnak*, minthogy a' nemzet nem kívánta tőlle azt, hogy lemondjon a' Császárságról, hanem ő maga önként mondott-le arról, tehát egyáltalában volt az a' jussa, hogy a' maga lemondásához valamely feltételt hozzá adjon; 's minthogy ez a' feltétel egészen megégygyezik az esküvés által bévétellett *Constitutzióval*; tehát ezt a' feltételt helybe hagyni is szükség. Meg kell a' hazát tartani; a' meghasonlásokat minden reménstől meg kell fosztani; tehát megkívánatják, hogy *II-dik Napoleon*, Császárnak kiáltassék. Egyéb eránt eléggél kitettzik a' mi mai tanácskozásainkból, hogy mi ezután mindent Frantzia országért, és nem egy familiáért akarunk tenni. Ha a' Szövetséges Hatalmasságok nem akarnák megmérni II-dik *Napoleont*, ezen esetben még mindenkor elég időnk lesz a' tovább-

bi határozásra, és senki nem fog közöttünk találatni olyan, a' ki égygyetlenegy ember és 20 millió emberek között való választásban, tétovázni fogna." — Ezen beszédek után, *II-dik Napoleon* mint Császár kikiáltatott, 's ezen kikiáltatást az Országló Biztosság, azon Proklamatiója által, mely alább a' M. Kurir toldalékjában találatik, a' nemzetnek tudtára adta.

Az Országló Biztosság *Marschall Massenát* a' Párisi nemzeti testörző seregek fő vezérévé, *General-Lajtnánt Andréossyt* az első katona (a' Párisi) *Országló Biztosság* vezérévé, 's *General-Lajtnánt Drouotot*, a' (volt Császári) testörzők' fő vezérévé; *Bignot* külső dolgokra, *Carnot-de Feulens* nevű *Generálist* belső dolgokra, *Pelet-de-Lozierét* pedig politziaira, ügyelő ministerekké nevezte.

Otto, ki az előbbeni időkben *Londoni* követ volt, most ismét oda küldtetett a' *Bonaparte* ezutánni lakhelyét illető értekezésre nézve.

Bonaparte az ölta is, hogy a' Császárságot letette, majd minden nap mütatta magát Párisban közönségesen; *Malmaisonba* is kiment sokszor; a' hol utóijára meg is nyomúlt vala. Hanem Jun. 23-dikán azt projektálta *Duhesme* a' képviselők kamarájában, hogy vegyék réá, hogy távozzék-el a' fő városból, 's annak környékéről azért, hogy a' Szövetséges Hatalmasságok annyival is inkább meggyőztesse-nek a' felől, hogy az ő tanácskozásuk egész szabadsággal folynak. — Ezen 's talám még egyéb okok által is indittatván, sürgetvenogatta az országló Biztosság *Bonapartét*, hogy *Párisból* és az egész Frantzia országból távozzék-el, melyben ő *Junius'* 25-dikén meg is égygyezett, kísézőket 's két *Fregátot* kívánván, hogy az *Amerikai Szabad Státusok* közzül valamelyikbe elevezhessen. *De crès*, a' tengeri Minister parantsolatot kapott, hogy a' *Rochefort* kikötőhelyben készíttesse-fel számára a' két *Fregátot*, *Generális Beckers* pedig, hogy min-

den készülteket télessen-meg, a' mi Bonaparténak a' kikötőhelyig való útozására szükséges leszen. Egyszersmind a' fegyvernőgyűvára nézve ismét követséget küldvén *Wellington*hoz az Országló Biztosság, azt is kérte tőle, hogy küldjön egy úti szabad levelet, a' melynél fogva Bonaparte Amérikába elevezhessen: de olyan választ vett *Wellington*tol, hogy őtet nem hatalmazta-meg az Angliai Országlószék arra, hogy ilyen úti levelet adhasson Bonaparténak. Ezt a' választ Jnn. 28-dikán kapta az Országlóbiztosság *Wellington*tol. Azonközben a' szövetséges seregek mind jobban jobban közelelvén Párishoz, 's a' nép zengése is naponként nevedvén, jónak találta az Országló Biztosság, hogy ismét no-gattassa Bonapartét az eltávozásra, a' melly végre 29-dikben a' tengeri Ministert Grof *Boulayval* együtt kiküldötte hozzá *Malmaisonba*. Közönséges levelek erőssítik, hogy kikerkezvén ezen Követek Bonapartéhoz, ő ezek előtt nem tsak hogy semmi eltkelletséget nem mutatott az útnakindúláshoz, de sőt inkább olyan hajlandóságot bizonyított, hogy még egyszer próbát akar tenni, egy hadi plánumot mutatván elő arra, hogy a' Párishoz közelítő Anglus és Prusus armádák egymástól elvágattassanak, kikérvén, hogy ennek végrehajtását, mint Generálissimusra, bizzák rá, 's megígérvén, hogy ennek végrehajtása után a' vezérséget azonnal letenné, és magános életre menne. Erőssítik, hogy tsak azután határozta rá magát a' haladék nélkül való útnakindúlásra, minekutánna választ kapott az Országló Biztóságtól, hogy már a' mostani környüállások között nem fogadhatja el az ő ajánlását. Így történt-meg végezetre az ő elindulása 29-dikken delután. Kísérei voltak *Savary* és Marschall *Bertrand*, a' kik nálla maradni akartak. Útját *Orleans* városán által vette, melly felől még az nap tudósítást tétetett az Országló Biztosság a' két kamaráknak, egyszersmind arra is

kérte őket, hogy gondoskodjanak volt Császárjoknak és familiájának sorsa felől.

Minekelötte még az Országló Biztosság a' képviselők' kamaráját a' Bonaparte' elindulásának valóságos megtörténése felől tudósította volna, *Lavalette*, a' ki mindenkör nagy pártfogással viseltetett hozzá, azt kívánta, hogy kérjen a' kamara szoros számot a' tengeri Ministertől a' Bonaparte elindulásának valóságos környüállásairól, azért hogy azt ne gondolhassa valaki, hogy vaknerösködésből nem akart legyen elindúlni. *Decrès*, a' tengeri Minister így adta a' dolgot elő — „A' dolog' valósága, Uraim, az, hogy réám azt bizta vala az Országló Biztosság, hogy adjam tudtára *Napoleon*nak, hogy megadattatnak számára a' kívánt hajók, oiy feltétel alatt, ha mindjárt útnak indul a' kikötőhely felé: hanem, hogy az ő hajóra való ülése, minthogy nem akarják hogy az ő személye valamelly veszedelemnek kitétettessék, tsak a' bátorságos úti levélnek megérkezhetése után eshetik-meg. En tehát elmentem ahoz, a' tsak kevéssel ezelött a' mi Császárunk vala; eleibe terjesztettem néki mindeneket; ő azt felelte nékem, hogy nem akarja útját arra (t. i. *Havre*) felé venni, ha tsak haladék nélkül bátorságosan útnak nem indulhat. Így teltek-el 24 órák. Más nap új útasítást kaptam az Országlószéktől, a' melly szerént nem kellett tovább a' bizonyos úti levelekre várokozni. En ezt megmondottam *Napoleon*nak, a' ki azt felelte, hogy útnak indul. Más nap ismét egy írást kaptam az Országló Biztóságtól, melynek a' vala a' foglalatja, hogy rész szerént politikai rész szerént *Napoleon*hoz való személyes tekintetektől tsakugyan jónak tartja el nem állani attól az első útasítástól, hogy az ő hajóra való ülésével el kelljen várni az úti levélnek elérkezését. Így állának a' dolgok midőn tegnap (28-dikban) estve ismét újabb parantsolatot vevék, melly által tudomra adatott: hogy a' bátorságos úti levél nem fog megérkezni; hogy a' *Napoleon* elindu-

jását nagyon sürgető környüállások kíván-
lák; hogy az Országló Biztosság most az ő
bátorsága felől gondoskodik, melly már a'
Frantzia nemzet' örállása 's igasságos volta
alá van vétetettve; hogy mondjam-meg né-
ki, hogy mihelyest tettik mindjárt útnak
indúlhat; hogy a' kívánt hajókat oda en-
gedhetem. Státus Minister *Boulay* is el-
küldetett vellem egygyütt, hogy előtte je-
lentsem-meg néki ezen véghatározást. Én
tehát tegnap 4 órakor a' Császárhoz kimen-
vén, eleibe terjesztettem néki mindeneket.
Ő e'képpen felelt nékem hosszas beszélge-
tés után: — „Holnap estvig útnak fogok
indúlni.“ — Most úgy hallám, hogy már
útnak indúlt légyen a' Császár, melyhez-
képpent nintsnek mit beszéljék rolla többet.
Azt is hányják némelyek szememre, hogy
beszédemben a' napot és órát összezavartam
volna. De meg kell gondolni, Uraim, hogy
én már három nap és éjjel nem aluttam;
hogy az én elmémben a' nap és éjjel ösz-
szezavárodta; egy szóval én csak azt tu-
dom, hogy mind ezek 96 órák alatt tör-
téntek.“

Azon végzések között, mellyeket Jun.
28-dikán az Országló Biztosság kihirdette-
tett, a' nevezetesebb e' volt. — Minthogy
a' két kamarák' határozása szerint *Páris*
városa oltalmaztatni fog, ehezképpent ki-
hirdeteti az Országló Biztosság, hogy —
1)szor, tsak a' városba b'jövő utak fognak
védelmeztetni, és ez tsak a' reguláris se-
regek által fog történni, mellyek a' vár
mellé megszállanak — 2)szor, a' belső
tsendességnek fenntartására tsak a' nem-
zeti testörző seregek fordittatnak, a' mel-
lyek különben nem részesülnek a' künn
történő verekedésben, ha tsak e' végre a'
Legiók é Batalionok által különösen ké-
rettetni nem fognak — 3)szor, a' nemze-
ti testörzőknek egygyenként lövöldözök,
a' magok tulajdon ajánlások szerint, se-
gítségekre fognak lenni a' reguláris sere-
geknek, a' városhoz legközelebb lévő ta-
nyáknak védelmezésében — 4)szer, a' fa-

lusi lakosoknak sietni kell a' városnak ele-
séggel való megtöltésére 's azon sántzokon
való munkára, mellyek oltalmaztatni fog-
nak — 5)szor, az Északi (most a' Marschal
Grouchy vezérsése alatt lévő) ármáda, ha-
ladék nélkül jelenjen-meg *Páris* mellett.
— 6)szor, a' fegyverhozdozásra alkalmas
régí katonák és mind azok, a' kik Re-
gementjeiknél nintsenek, oda vegyék siet-
ve újtokat — 7)szer, a' Rénusi és Helvé-
tziái határoknál lévő seregek iparkodjanak
állásaiknak és az erősségeknek megoltal-
mazásán — 8)szor, a' *Ligeris* bal partján
találtató seregek, formáljanak egy tartalék
ármádát *Orleans* megett — 9)szer, az el-
lenségeskedések ne akadályoztassák-meg
azon alkudozásokat, a' mellyek a' békesé-
ségnek b'etsületes feltételek alatt való meg-
szereztetése végett, lehetséges módon foly-
tattatnak.

Jun. 29-dikén jelentette *Merlin* a' kép-
viselők kamarájában, hogy ő felettebbfon-
tos dolgot fog beszélteni: — Az éjjel egy
órákor, úgy mond, két emberek egy ko-
tsival az ajtó előtt b'kopogattak, azt mond-
ván, hogy menjek a' *Thaillériába*. A' lé-
vén szokásom, hogy éjjel az ajtót senkinek
meg nem nyitatom, leküldöttem felesé-
gemet a' kapushoz, a' ki annak ablakán ki-
nézvén, tsudálkozott, hogy miért hinak
engem most ily szokatlan módon az Or-
száglósékekhez. — Az emberek a' hívó le-
velet is által adták a' feleségemnek, a' ki
tudakozván tőlök, hogy kitől való volna
az? ők azt felelték, hogy az *Otrantói* Her-
tzegtől. A' feleségemnek azonközben gya-
nusnak tettevén a' dolog, eltagadta othon-
létemet, a' mellyel tovább hájtattak em-
berek, moadván, hogy ismét meg fognak je-
lenni: de a' mi meg nem történt. — Szor-
morkodva erősítette *Merlin*, hogy ezeknek
gonosz embereknek kellett lenni, a' kik
kétség kívül oda czéloztak, hogy őtet tit-
kon valahova fére vigyék, ha tsak még va-
lami noszszabb czéljok nem volt, 's a' töb-
bi. — *Balay* felállván így szollott: —

Uraim! rajtam is éppen e' történt. Reggel két emberek jöttek bé hozzám az Ország-lószók irásával; ezeknek éppen azon embe-
reknak kellett lenni. — Utoljára elszégyen-
lette magát *Merlin*, látta, hogy az egész
dolog tupa gyávaság, és ő csak képzelte,
hogy őtet el akarták valahova titkon vinni.
Nagy katzagás vetett véget a' beszédnek.

Az után *Gamon* beszélt, azt pro-
jektálván, hogy állítsák helyre az 1791-
dikbéli derek Constitútiót — „Miért me-
nének, így felelt néki *Paniers*, a' palléro-
zódásban vissza felé, miért vetnök-el a'
mi 24 esztendőök alatt tett tapasztalásain-
kat? *Sándor* Császár meg nem fogja azt
engedni, hogy a' pallérozódás vissza felé
való lépéseket tegyen. — Mások is sokan
találtattak, kik a' *Gamon* projektóának,
noha még most semmi nem lett is belőlle,
pártját fogták.

Nagy Britannia.

A' Parlamentom nagy lelkű módon
megjutalmaztatta valamit a' Lord *Wellington*,
úgy az ő alatta szolgált minden tisz-
teknek és katonáknak érdemeiket. — Előbb
azt projektálta Lord *Castlereagh*, hogy ha-
tározza-meg az Alsó Ház, hogy küldjenek
megköszönő irást Lord *Wellington*hoz az ő
Jun. 18-dikán szerzett érdemeiért. A' Mi-
nister javallását nem csak közönséges meg-
égygyezéssel hanem legnagyobb örvende-
zéssel meghatározta a' Parlamentum. —
Azután az *Orániai* Princeznek és a' Lord
Wellington alatt lévő minden Generálisok-
nak és tiszteknek számokra hasonló köszö-
netet jóvállott a' Minister. Ezt is hasonló
készséggel meghatározta a' Parlamentum.
— Harmadik versben következett Marschal
Blücher 's az armádája, ezekre nézve is

közönséges egygyezéssel meghatározatott a'
Parlamentom' köszönete.

Az után finantziai Biztosságot formál-
ván a' tagok, ebben is hasonló nagy lelkü-
séggel való, pénzbeli, jutalmak határozat-
tak-meg. — Tudni illik a' Lord *Wellington*
számára egy uradalomnak vásároltatása
végett 200,000 font Sterlingekek (pengő pénz-
ben valami 2,200,000 forintok) — azoknak
a' tiszteknek, altiszteknek, és közkatonák-
nak számokra pedig, a' kik *Wellington*
alatt szolgáltak, mind azok a' hadi prédák
határozatottak, mellyek az 1807-dik esz-
tendőtől fogva 1815-dik az ellenségtől el-
vétettek, 's a' Státus' közönséges szolgál-
tára fordítottak, 's a' mellyek betsű sze-
rént 950 ezer font Sterlinget tesznek. Ezt az
utolsó határozást úgy tette a' Parlamentum,
hogy 800,000 font Sterlinget (valami
8,800,000 forintot) fizettessen kész pénz-
ben a' nevezett prédákért a' katonáknak.

Melly nagy fontosságú és következé-
sű ütközet volt legyen ez a' múlt Jun. 18-dik-
án történt verekedés, meg lehet itélni.
Lord *Wellington*nak, egy *Londoni* fő sze-
mélyhez Brüsszszelből Jun. 19-dikén irt le-
velében elő forduló, ezen szavaiból: —

„Vérzik a' szívem régi barátainnak,
fegyveres társaimnak, 's vitéz katonáimnak
ezen tsatában történt elveszéseikért; bár mi
ditsőséges volt legyen is ez az ütközet,
nem volnék velle megelégedett, ha ez
egyedül elégséges nem volna arra, hogy a'
Bonaparte' hatalmának véget vessen.“

XVIII-ik Lajos Király Jun. 4-dikén
Louresbe érkezett, 's úgy hallatott, hogy
6-dikban a' Szövetséges seregekkel egy-
gyütt tartja a' maga *Párisba* való bémene-
telét. (Lásd a' toldalek végén a' legújabb
Frantzia tudósításokat) —

Jul. 12-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 328 1/6 forintot Váltóté-
dulában. Egy Császár aranyért 14 forintot 54 krt.